

The Effectiveness of Thai Woman Empowerment Fund in Empowering Women in Mahasarakham Province

Pachara Kanama¹ and Alongkorn Akkasaeng²

Received	Reviewed	Revised	Accepted
08/10/2562	11/10/2562	10/12/2562	27/12/2562

Abstract

This research aims to 1) Study the effectiveness of the Thai Women Empowerment Funds policy in practice. 2) Study the ways of promoting Women role of Thai Women Empowerment Funds policy Mahasarakham province Perform procedure or qualitative method. The research was conducted by studying the Documentary Research and In - Depth Interview. The informant was used in the research are Provincial Women Development Committee, District Women Development Committee, Canton Women Development Committee, Government officials Total 20 persons.

1. Effectiveness from the implementation of the Women's Role Development Fund policy Mahasarakham province 1) In providing loans and expanding financial services to reach small entrepreneurs and disadvantaged people in rural areas The Women's Role Development Fund achieves this objective because of the credit considerations and the expansion of financial services. Underprivileged women in society can access them thoroughly. 2) The interest rate is low, suitable for debt repayment ability of disadvantaged people. It was found that women participating in the Women's Role Development Fund were able to pay the principal and interest of the Women's Role Development Fund with a low rate without creating a financial burden on women. 3) In terms of job creation create a career for the unemployed in the countryside Women take the money from the loan from the Women's Role Development Fund for use in building a career or Develop your own business Due to borrowing money from the Women's Role Development Fund, up to two hundred thousand baht which is just

¹ Master's Degree Students, College of Politics and Government, Mahasarakham University
E-mail: Pachara39406@hotmail.com

² Lecturer of, College of Politics and Government, Mahasarakham University
E-mail: alongkorn.a@msu.ac.th

enough money for starting a career or start a business 4) In helping to develop revenue Higher investment for disadvantaged people being a member of the Women's Role Development Fund may not have access to some women because in some areas there is a publicity that is not comprehensive including the problems of the number of officers who have built up understanding of the Women's Role Development Fund and the objectives of the Women's Role Development Fund are not sufficient, including the procedure and duration of membership, with documents and approval periods for quite a long time 5) To help the underprivileged to become members of the organization in order to be able to manage financial management on their own expanding credit and distributing money to disadvantaged women Due to borrowing money from the Women's Role Development Fund does not require any securities and also providing vocational training to women in the community as well. Therefore, financial distribution is both direct and indirect distribution 6) The expansion of credit to the poorest people in the society (Poorest Group) in order to ensure that all poor people have access to funding 7) In terms of granting loans, they must not focus on providing collateral like traditional lending. Therefore, can help the disadvantaged to access the capital

2. Guidelines for the development of funds for promoting women in the Women's Role Development Fund in Mahasarakham Province in solving problems and developing the role development fund for women, the researchers compiled recommendations to solve the problems faced above thus Must support the operation of the staff in public relations Understanding rural women in order to understand the objectives and understand the benefits that will be gained in order for women development projects to be accepted by the community and making women more desirable to join the Women's Role Development Fund, Must have a registration system or recruit members of the Women's Role Development Fund on the internet. That is convenient, efficient and is present and Women's Role Development Funds must be promoted in terms of knowledge and understanding, including education for women, as a result of funding support alone cannot truly develop women's roles need to create awareness the importance of equality between men and women

Keyword Women's Role Development Fund, Microfinance, Women's Development

ประสิทธิผลของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีในการพัฒนาบทบาทสตรี จังหวัด

มหาสารคาม

พชร คณะมะ³ และ อลงกรณ์ อรรคแสง⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาประสิทธิผลจากการนำนโยบายกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีไปปฏิบัติ 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนากองทุนเพื่อส่งเสริมบทบาทสตรีของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี โดยใช้วิธีการศึกษาแบบมีส่วนร่วม ดำเนินการตามกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพซึ่งดำเนินการวิจัยด้วยการศึกษาเอกสาร และการสัมภาษณ์เจาะลึก โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย คือ คณะกรรมการพัฒนาสตรีระดับ อำเภอ การผู้เกี่ยวข้องและสตรีผู้เป็นสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี รวมทั้งสิ้น จำนวน 20 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. ประสิทธิผลจากการนำนโยบายกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีไปปฏิบัติ จังหวัดมหาสารคาม 1) ด้านการให้สินเชื่อและขยายการให้บริการทางการเงินให้เข้าถึงผู้ประกอบการรายย่อยและผู้ด้อยโอกาส ในชนบท กองทุนพัฒนาบทบาทสตรีบรรลุวัตถุประสงค์ในส่วนนี้เนื่องจากด้านการพิจารณาสินเชื่อและการขยายการให้บริการทางการเงิน สตรีผู้ด้อยโอกาสในสังคมสามารถเข้าถึงได้อย่างทั่วถึง 2) ด้านการคิดดอกเบี้ยในอัตราที่ต่ำเหมาะสมกับความสามารถในการชำระหนี้ของผู้ด้อยโอกาส พบว่าสตรีที่เข้าร่วมกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีมีความสามารถมากพอที่จะชำระเงินต้นและดอกเบี้ยของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีที่มีอัตราที่ต่ำได้โดยไม่เป็นการสร้างภาระทางการเงินแก่สตรี 3) ด้านการช่วยเหลือด้านการสร้างงาน สร้างอาชีพให้แก่ผู้ว่างงานในชนบท สตรีนำเงินที่ได้จากการกู้จากกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีเพื่อใช้ในการสร้างอาชีพหรือ พัฒนาธุรกิจของตนเอง เนื่องจากการกู้เงินจากกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีมีวงเงินถึงสองแสนบาท ซึ่งเป็นจำนวนเงินที่เพียงพอสำหรับการเริ่มอาชีพ หรือเริ่มต้นธุรกิจได้ 4) ด้านการช่วยพัฒนาการสร้างรายได้ การลงทุนที่สูงขึ้นแก่ผู้ด้อยโอกาส การเข้าเป็นสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีอาจจะไม่เข้าถึงสตรีบางส่วนเนื่องจากในบางพื้นที่มีการประชาสัมพันธ์ที่ยังไม่ทั่วถึง รวมถึงปัญหาของจำนวนเจ้าหน้าที่ที่เข้าไปสร้างความเข้าใจถึงกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีและวัตถุประสงค์ของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีอย่างนี้ไม่เพียงพอรวมถึงขั้นตอนและระยะเวลาการเข้าเป็นสมาชิกที่มีเอกสารและ

³ นักศึกษาปริญญาโท วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

E-mail : Pachara39406@hotmail.com

⁴ อาจารย์ประจำ วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

E-mail: alongkorn.a@msu.ac.th

ระยะเวลาการอนุมัติค่อนข้างนาน 5) ด้านการช่วยเหลือให้ผู้ด้อยโอกาสให้เป็นสมาชิกขององค์กรเพื่อให้สามารถบริหารจัดการทางการเงินได้ด้วยตัวเอง การขายสินค้าและกระจายเงินไปสู่สตรีที่ด้อยโอกาสได้ เนื่องจากการกู้เงินจากกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีไม่ต้องใช้หลักทรัพย์ใด ๆ และยังมีกรอบรมฝึกอาชีพให้แก่สตรีในชุมชนด้วยดังนั้นการกระจายทางการเงินจึงเป็นการกระจายทั้งทางตรงและทางอ้อม 6) ด้านการขยายการให้สินเชื่อไปสู่คนที่มีฐานะยากจนที่สุดในสังคม (Poorest Group) เพื่อที่จะแน่ใจว่าคนจนทุกคนสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ 7) ด้านการให้สินเชื่อจะต้องไม่เน้นเรื่องการให้หลักประกันเหมือนการปล่อยกู้แบบเดิม จึงจะสามารถช่วยให้ผู้ด้อยโอกาสเข้าถึงแหล่งทุนได้

2. แนวทางการพัฒนากองทุนเพื่อส่งเสริมสตรีในกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีในจังหวัดมหาสารคามในการแก้ไขปัญหาและการพัฒนากองทุนพัฒนาบทบาทสตรีผู้วิจัยได้ประมวลข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไขปัญหาที่ประสบข้างต้น ดังนี้ การสนับสนุนการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ในการประชาสัมพันธ์ทำความเข้าใจให้แก่สตรีในชุมชนเพื่อให้เข้าใจวัตถุประสงค์และเข้าใจถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับเพื่อให้โครงการพัฒนาสตรีต่าง ๆ ได้รับการยอมรับจากชุมชนมากขึ้น และทำให้สตรีมีความต้องการที่อยากจะเข้าร่วมกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีมากยิ่งขึ้น จัดระบบการลงทะเบียนหรือรับสมัครสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีทางอินเทอร์เน็ต ที่มีความสะดวกมีประสิทธิภาพ และเป็นปัจจุบัน และกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีต้องมีการส่งเสริม ในด้านของความรู้ความเข้าใจรวมถึงการศึกษาให้แก่สตรีร่วมด้วย เนื่องจากการสนับสนุนเงินทุนเพียงอย่างเดียวไม่สามารถพัฒนาบทบาทสตรีได้อย่างแท้จริง ต้องมีการสร้างความตระหนักรู้ เครื่องมือสำคัญของความเท่าเทียมระหว่างหญิงชาย

คำสำคัญ ประสิทธิภาพ, การพัฒนาบทบาทสตรี, กองทุนพัฒนาสตรี

บทนำ

ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันบทบาท หรือสิทธิของสตรีถูกกลืนและถูกมองข้ามทั้ง ๆ ที่สตรีมีบทบาทต่าง ๆ ที่สำคัญในการพัฒนาสังคม อีกทั้งยังมีกรอบวัฒนธรรมที่บังคับให้ต้องแบกรับภาระงานบ้านต่าง ๆ จนถึงดูแลทุก ๆ คนภายในบ้าน ในอดีตจึงมีค่านิยมของคนไทยว่า สตรีจะต้องเป็นผู้ดูแลบ้านเรือนและคนในครอบครัว แต่จากกระแสโลกาภิวัตน์มีการเปลี่ยนแปลงค่านิยมและวัฒนธรรม มีการเชิดชูสิทธิเสรีภาพและความเท่าเทียมทางเพศ บุรุษและสตรีมีความเสมอภาคกัน และถึงแม้ว่าสังคมและค่านิยมจะเปลี่ยนไป แต่บทบาทของสตรีก็ยังคงมีความสำคัญเนื่องจากหากดูจากจำนวนประชากรเพศหญิงมีจำนวนมากกว่าครึ่งจากทั้งหมด ดังนั้นเราจึงไม่สามารถละเลยความสำคัญของสตรีไปได้ว่าสตรีก็มีส่วนสำคัญที่ช่วยขับเคลื่อนสังคมและประเทศ ซึ่งมีหลายครั้งที่สตรีพยายามที่จะยกระดับเรื่องความเท่าเทียมและสิทธิ เพื่อแสดงออกถึงบทบาทและศักยภาพ ที่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างความ

เปลี่ยนแปลงต่อสังคมและประเทศชาติได้ ดังนั้น บทบาทของสตรีสามารถสร้างความเปลี่ยนแปลงและพัฒนาชุมชนได้

ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญของสิทธิสตรี เห็นได้จาก วันที่ 8 กันยายน พ.ศ. 2528 ได้มีการลงนามในอนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ (CEDAW) โดยมีแนวทางตามที่สหประชาชาติ สอดคล้องกับพันธกิจทั้งกฎหมายแพ่ง กฎหมายอาญา และกฎหมายพาณิชย์ ตลอดจนระเบียบต่าง ๆ เช่น สิทธิในการรับราชการ สิทธิในทางการเมือง ทำให้สิทธิและเสรีภาพของบุรุษและสตรีเท่าเทียมกัน และเด่นชัดอย่างยิ่งในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้สร้างหลักประกัน และความคุ้มครองสิทธิความเท่าเทียมรวมถึงกำหนดให้เป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องตระหนักถึงสิทธิมนุษยชน และต้องส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างชายและหญิง โดยมีการกำหนดมาตรการและกระบวนการต่าง ๆ เพื่อจัดการปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม รวมถึงสนับสนุนให้บุคคลใช้สิทธิของตนได้อย่างเท่าเทียมกัน

ถึงแม้ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงค่านิยมต่อผู้หญิงในด้านการปรับปรุงกฎหมาย แต่ก็ยังคงมีความเหลื่อมล้ำที่เกิดขึ้นกับสตรีไม่ว่าจะเป็นการถูกเลือกปฏิบัติ การถูกกระทำความรุนแรงในครอบครัว การขาดโอกาสทางสังคมและโอกาสที่สตรีจะได้แสดงศักยภาพในสังคมนั้นมีน้อย จึงต้องมีการให้ความช่วยเหลือและส่งเสริมในทุก ๆ ด้าน ดังนั้น จึงมีแนวคิดที่จะช่วยส่งเสริมบทบาทของสตรีในรูปแบบเงินทุนทำให้เกิดนโยบาย "กองทุนพัฒนาบทบาทสตรี" เกิดขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เป็นแหล่งทุนในการสร้างโอกาสให้สตรีเข้าถึงแหล่งทุน ซึ่งถือว่าเป็นการสนับสนุนบทบาทของสตรีอีกทางหนึ่ง ให้โอกาสสตรีได้แสดงถึงศักยภาพของตนเอง แสดงถึงการเข้ามามีบทบาทในสังคมอย่างเข้มแข็ง สามารถเป็นที่พึ่งพิงของสังคมได้เช่นเดียวกับผู้ชาย

ในการดำเนินนโยบายดังกล่าวรัฐบาลได้ทำงานร่วมกับองค์กรสตรีทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศเพื่อขยายโอกาสให้แก่สตรีอย่างทั่วถึงในทุกพื้นที่และได้มีส่วนช่วยในการพัฒนาสตรีในด้านต่าง ๆ โดยความร่วมมือจากทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรต่าง ๆ ที่สนับสนุนขับเคลื่อนกองทุนช่วยให้สตรีทุกคนได้รับผลประโยชน์จากกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี เพื่อช่วยผลักดันสังคมและประเทศให้พัฒนาไปได้อย่างมั่นคง

คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้จัดตั้งกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี เมื่อวันที่ 23 มิถุนายน 2558 ขึ้นในกรมการพัฒนาชุมชน โดยกรมฯ ได้รับจัดสรรงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 จำนวน 100 ล้านบาท (หนึ่งร้อยล้านบาทถ้วน) และต่อมาคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 12 เมษายน 2559 ให้ควรรวมกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี เข้ากับกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีกรมการพัฒนาชุมชน โดยมีผลตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม 2559 ซึ่งทำให้การบริหารกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีอยู่ในความรับผิดชอบของกรมการพัฒนาชุมชน กรมการพัฒนาชุมชนได้แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี และผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี

เพื่อบริหารกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ภายใต้พระราชบัญญัติการบริหารทุนหมุนเวียน พ.ศ. 2558 และข้อบังคับคณะกรรมการบริหารกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ว่าด้วยการบริหารกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี พ.ศ. 2559 โดยมีวัตถุประสงค์ 1. เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนดอกเบี้ยต่ำในการสร้างโอกาสให้สตรีเข้าถึงแหล่งเงินทุนสำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ หรือเสริมสร้างความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจให้แก่สตรีและองค์กรของสตรี 2. เป็นแหล่งเงินทุนเพื่อการส่งเสริมบทบาทและพัฒนาศักยภาพสตรีและเครือข่ายสตรีในการเฝ้าระวังดูแลและแก้ไขปัญหาของสตรี การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของสตรี นำไปสู่การสร้างสวัสดิภาพ หรือสวัสดิการเพื่อคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิของสตรี และผู้ด้อยโอกาสอื่น ๆ ในสังคม 3. เป็นแหล่งเงินทุนเพื่อการส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมในการพัฒนาบทบาทสตรี การสร้างภาวะผู้นำการพัฒนาองค์ความรู้ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งทางด้านสังคมให้แก่สตรีและองค์กรของสตรี 4. เป็นแหล่งเงินทุนเพื่อสนับสนุนโครงการอื่น ๆ ที่เป็นการแก้ไขปัญหาและพัฒนาสตรี ตามที่ คณะกรรมการพิจารณาเห็นสมควร (Office of the Women's Role Development Fund, Department of Community Development. 2560)

ผู้วิจัยได้มีความสนใจในจังหวัดมหาสารคาม เนื่องจากเมืองมหาสารคามเป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ใจกลางของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นศูนย์กลางทางการศึกษาของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จึงได้ชื่อว่าเป็น “ตักศิลาแห่งอีสาน” เนื่องจากมีสถาบันการศึกษายู่มากมายหลายแห่ง มีเนื้อที่ประมาณ 5,291 ตารางกิโลเมตร แบ่งการปกครองออกเป็น 13 อำเภอ คือ อำเภอเมืองมหาสารคาม กันทรวิชัย โกสุมพิสัย วาปีปทุม บรบือ พยัคฆภูมิพิสัย นาเชือก เชิงเย็น นาหว้า แกดำ ยางสีสุราช อำเภอกุฉินารายณ์ และอำเภอนาคู อาณาเขตทิศตะวันตก ติดกับจังหวัดขอนแก่น ทิศตะวันออก ติดกับจังหวัดร้อยเอ็ดทิศเหนือ ติดกับจังหวัดกาฬสินธุ์ ทิศใต้ ติดกับจังหวัดสุรินทร์ และจังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นพื้นที่ ที่มีเอกลักษณ์สำคัญมาตั้งแต่สมัยทวารวดี วิถีชีวิตของบรรพชนในสมัยนั้นยังมีการให้ความสำคัญแก่บุรุษมากกว่าสตรี เนื่องจากบุรุษเป็นผู้ปกครองรักษาบ้านเมือง มีความเข้มแข็งและเป็นผู้นำ จากเหตุผลข้างต้นวัฒนธรรมดังกล่าวยังคงถูกสืบทอดมาจนถึงปัจจุบันที่บุรุษมีความสำคัญมากกว่าสตรี

ปัญหาที่เกิดขึ้นต่อสตรีในปัจจุบัน ทั้งในเรื่องการใช้ความรุนแรงในครอบครัว ปัญหาการแบ่งแยกและเลือกปฏิบัติ การขาดโอกาสทางสังคม และโอกาสในการแสดงศักยภาพของสตรี สตรีจึงต้องการโอกาสและต้องการพัฒนาส่งเสริมอีกมาก ดังนั้น รัฐบาลจึงเล็งเห็นความสำคัญกับปัญหาที่เกิดขึ้นจึงได้ออกนโยบายกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของสตรีในหลากหลายมิติ โดยใช้ศักยภาพในสตรีซึ่งนำมาเป็นพลังสำคัญในการพัฒนาบ้านเมืองมาใช้อย่างสร้างสรรค์ ร่วมคือสร้างความเข้มแข็งให้แก่สตรีให้เป็นพลังในการขับเคลื่อนสังคมไปสู่ความเสมอภาคเท่าเทียม มีสันติสุข และมีศักดิ์ศรียืนเคียงบ่าเคียงไหล่กับบุรุษ (Office of the National Women's Role Development Fund, Secretariat of the Prime Minister. 2012)

จากปัญหาข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจในเรื่อง นโยบายกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีในการพัฒนาบทบาทสตรี จังหวัดมหาสารคาม เนื่องจากปัญหาที่เกิดขึ้นกับสตรีเป็นปัญหาที่ต้องได้รับการดูแลจากทุกภาคส่วนและต้องบริหารจัดการแก้ไขไม่ว่าจะเป็นการลดปัญหาการกระทำความรุนแรงต่อสตรี การยุติการกีดกันเชิงสตรี ลดช่องว่างความไม่เท่าเทียมระหว่างบุรุษและสตรีในสังคม ต้องมีการส่งเสริมสิทธิและพัฒนาศักยภาพของสตรี ในด้านต่าง ๆ เพื่อให้สตรีสามารถยืนหยัดในสังคมได้อย่างเข้มแข็งและมั่นคง และเมื่อมีการจัดตั้งกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีขึ้นมา จึงเป็นแนวทางหนึ่งที่จะมีการพัฒนาบทบาทสตรีในสังคม ดังนั้นนโยบายกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีจึงอาจสร้างความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ซึ่งเป็นผลดีต่อสตรีและสังคมได้และอาจสามารถมีการต่อยอดจากกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีเป็นโครงการต่าง ๆ ที่สนับสนุนสตรีให้ได้รับประโยชน์ เกิดการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ พัฒนาศักยภาพ รวมไปถึงอาจสามารถพัฒนาอาชีพสร้างรายได้ให้แก่สตรีและสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพจากการนำนโยบายกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีไปปฏิบัติ จังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนากองทุนเพื่อส่งเสริมบทบาทสตรีของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี จังหวัดมหาสารคาม

ระเบียบวิธีการวิจัย

สำหรับวิธีวิจัยในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัยโดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) อันประกอบไปด้วยกระบวนการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารหรือการวิจัยเชิงเอกสารและกระบวนการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยมีเหตุผลประการสำคัญของการนำระเบียบวิธีวิจัยหรือกระบวนการวิจัย ดังกล่าวข้างต้น มาใช้ในการดำเนินกระบวนการวิจัยอันมีสาระสำคัญโดยสรุปดังต่อไปนี้

1. การวิจัยเชิงเอกสาร (documentary research) สำหรับกำหนดระเบียบวิธีวิจัยด้วยกระบวนการวิจัยเชิงเอกสารนั้น ผู้วิจัยได้ดำเนินกระบวนการวิจัยตามระเบียบวิธีวิจัย โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ด้วยกระบวนการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารหรือการวิจัยเชิงเอกสาร โดยการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการในการพัฒนาบทบาทสตรี โดยเริ่มต้นจากการศึกษาข้อคิดเบื้องต้นเกี่ยวกับนิยามของแนวความคิดในทางปรัชญา ความหมาย และกระบวนการเกี่ยวกับการพัฒนาบทบาทสตรี ดังต่อไปนี้ (1) แนวความคิดเกี่ยวกับสิทธิและบทบาทของสตรี ตามแนวคิดที่ว่าด้วยหลักสิทธิมนุษยชน (2) แนวความคิดเกี่ยวกับ

การเงินฐานราก (Microfinance) (3) แนวความคิดของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี กรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย และ (4) กระบวนการและสรุปประมวลผลการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

2. การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth interview) สำหรับการกำหนดระเบียบวิธีวิจัยโดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกนั้น ในการกำหนดกระบวนการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดให้มีกระบวนการวิจัยโดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่มีลักษณะเป็นการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างหรือการสัมภาษณ์แบบชี้นำกล่าวคือเป็นการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง หรือเป็นการสัมภาษณ์แบบปลายเปิด ซึ่งเป็นกระบวนการวิจัยที่มีความยืดหยุ่นและเปิดกว้างหรือมีการนำคำสำคัญมาใช้ประกอบการชี้นำความสัมภาษณ์กล่าวคือมีการร่างข้อคำถามที่มีลักษณะปลายเปิดที่มีคำสำคัญพร้อมกับลักษณะของข้อคำถามที่มีความยืดหยุ่นและพร้อมที่จะมีการปรับเปลี่ยนถ้อยคำของข้อคำถามให้มีความสอดคล้องกับผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยคือผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละคนในแต่ละสถานการณ์ที่มีเหตุการณ์หรือสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้คณะกรรมการพัฒนาสตรี และข้าราชการผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ตอบข้อคำถามจากการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างอันทำให้มาได้ซึ่งข้อมูลที่มีความหลากหลายในมิติต่าง ๆ และข้อเท็จจริงในทางปฏิบัติที่มีทั้งมิติและความลึกและมิติของความกว้างในเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาบทบาทสตรีที่ได้ดำเนินการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ประสิทธิผลของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีในการพัฒนาบทบาทสตรีจังหวัดมหาสารคาม

1. ประสิทธิผลจากการนำนโยบายกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีไปปฏิบัติ จังหวัดมหาสารคาม

1.1 ประสิทธิผลของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีในการพัฒนาบทบาทสตรี จังหวัดมหาสารคามด้านการให้สินเชื่อและขยายการให้บริการทางการเงินให้เข้าถึงผู้ประกอบการรายย่อยและผู้ด้อยโอกาสในชนบท จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญพบว่าในการขยายการให้บริการทางการเงินและการให้สินเชื่อของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีจังหวัดมหาสารคามสตรีในชุมชนส่วนใหญ่ได้รับการบริการทางการเงินที่เข้าถึงและการให้สินเชื่อของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีที่สามารถตอบสนองต่อสตรีส่วนมากในชุมชนได้โดยการกู้ยืมเงินจากกองทุนไม่ต้องใช้หลักทรัพย์ค้ำประกันใด ๆ ในการขอสินเชื่อ สตรีที่สามารถเข้าถึงเงินทุนโดยไม่ต้องมีการค้ำประกันเพื่อนำไปพัฒนาอาชีพสร้างรายได้และพัฒนาตนเอง

2.2 ประสิทธิผลของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีในการพัฒนาบทบาทสตรี จังหวัดมหาสารคามด้านการคิดดอกเบี้ย ในอัตราที่เหมาะสมกับความสามารถในการชำระหนี้ของผู้ด้อยโอกาส จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบว่า สตรีที่กู้เงินจากกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีมีความสามารถในการชำระหนี้ได้เนื่องจากอัตราดอกเบี้ยของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีถือว่าเป็นอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำเมื่อ

เทียบกับสถาบันการเงินต่าง ๆ รวมถึงการกู้เงินนอกระบบที่สามารถสร้างอาชีพเลี้ยงชีพและชำระหนี้ของกองทุนได้โดยไม่รู้สึกว่าเป็นภาระทางการเงิน

3.3 ประสิทธิภาพของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีในการพัฒนาบทบาทสตรี จังหวัดมหาสารคาม ด้านการสร้างงานสร้างอาชีพแก่ผู้ว่างงานในชนบท จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญพบว่า สตรีนำเงินที่ได้จากการกู้จากกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี เพื่อใช้ในการสร้างอาชีพหรือ พัฒนารูปร่างของตนเอง เนื่องจากการกู้เงินจากกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีมีวงเงินถึงสองแสนบาทบาทซึ่งสตรีส่วนใหญ่มองว่าเป็นวงเงินที่มากพอสำหรับการสร้างอาชีพและการพัฒนารูปร่างของตนเองได้ ซึ่งการกู้จากกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีสามารถทำให้สตรีตั้งต้นชีวิตเริ่มอาชีพ สร้างรายได้และเลี้ยงดูครอบครัวอย่างมั่นคง

4.4 ประสิทธิภาพของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีในการพัฒนาบทบาทสตรีจังหวัดมหาสารคาม ด้านการสร้างความช่วยเหลือในการเข้าเป็นสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีเพื่อให้สามารถบริหารจัดการทางการเงินได้ด้วยตนเอง จากการสัมภาษณ์ พบว่า การเข้าเป็นสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีอาจจะไม่เข้าถึงสตรีบางส่วนเนื่องจากในบางพื้นที่มีการประชาสัมพันธ์ที่ยังไม่ทั่วถึงจนถึงปัญหาของจำนวนเจ้าหน้าที่ที่เข้าไปสร้างความเข้าใจถึงกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีและวัตถุประสงค์ของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีอย่างนี้ไม่เพียงพอรวมถึงขั้นตอนและระยะเวลาการเข้าเป็นสมาชิกที่มีเอกสารและระยะเวลาการอนุมัติค่อนข้างนาน

5.5 ประสิทธิภาพของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีในการพัฒนาบทบาทสตรี จังหวัดมหาสารคาม ด้านการกระจายเงินและการขยายสินเชื่อไปสู่คนที่มีฐานะยากจนในสังคม จากการสัมภาษณ์บุคคล พบว่า กองทุนพัฒนาบทบาทสตรีสามารถขยายสินเชื่อและกระจายเงินไปสู่สตรีที่ด้อยโอกาสได้ เนื่องจากการกู้เงินจากกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีไม่ต้องใช้หลักทรัพย์ใด ๆ และยังมีการอบรมฝึกอาชีพให้แก่สตรีในชุมชนด้วยดังนั้นการกระจายทางการเงินจึงเป็นการกระจายทั้งทางตรงและทางอ้อม ทางตรงก็คือสามารถเข้าไปยืมเงินจากกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีส่วนทางอ้อมคือเกิดการจ้างงานและการผลิตในชุมชน การขยายสินเชื่อและการกระจายของกองทุนยังไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่แต่ก็สามารถเข้าถึงสตรีส่วนใหญ่ในพื้นที่

6.6 ประสิทธิภาพของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีในการพัฒนาบทบาทสตรี จังหวัดมหาสารคาม ด้านการพัฒนาสถานภาพของความเท่าเทียม ระหว่างหญิงชายและสิทธิความเป็นมนุษย์ซึ่งรวมถึงการมีส่วนร่วมทางสังคมการเมือง วัฒนธรรมและการพัฒนาเศรษฐกิจ รวมถึงได้รับผลประโยชน์อย่างเท่าเทียม จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบว่า สตรีที่ได้กู้เงินจากกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีไปใช้ในการประกอบอาชีพเพื่อหารายได้ให้ตนเองและครอบครัว ซึ่งเป็นการพัฒนาสตรีในรูปแบบการช่วยเหลือในด้านเงินทุนทำให้สตรีสามารถยกระดับสถานภาพทางสังคมได้ แต่ ไม่มีการพัฒนาด้านสิทธิความเท่าเทียม ไม่เกิดการพัฒนาก้าวหน้าความเป็นผู้นำกองทุนพัฒนาสตรีมุ่งสนับสนุนสตรีในรูปของปัจจัยการผลิตเพียงเท่านั้นแต่ไม่ได้สนับสนุนในเรื่องของสิทธิ

ซึ่งจากข้อมูลการสัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญข้างต้น สามารถสรุปผลเกี่ยวกับการบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี

1. เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนดอกเบี้ยต่ำ ในการสร้างโอกาสให้สตรีเข้าถึงแหล่งเงินทุนสำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ หรือเสริมสร้างความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจให้แก่สตรีและองค์กรของสตรี พบว่า สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้ เนื่องจากเนื่องด้วยเงินกู้จากกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีมีอัตราเพ็ญร้อยละ 2 ซึ่งสตรีที่กู้เงินจากกองทุนพึงพอใจ เนื่องจากไม่ได้เป็นสร้างภาระทางการเงินของดอกเบี้ยเงินกู้ สตรีในชุมชนมีความสามารถในการชำระหนี้ได้

2. เป็นแหล่งเงินทุนเพื่อการส่งเสริมบทบาทและพัฒนาศักยภาพสตรีและเครือข่ายสตรี ในการเฝ้าระวังดูแลและแก้ไขปัญหาของสตรี การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของสตรี นำไปสู่การสร้างสวัสดิภาพ หรือสวัสดิการเพื่อคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิของสตรีและผู้ด้อยโอกาสอื่น ๆ ในสังคม พบว่า ไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ในบางมิติ เพราะกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีสนับสนุนสตรีในด้านทุนทรัพย์ และการสร้างอาชีพ แต่ในการพัฒนาบทบาทสตรีต้องการการสนับสนุนในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านการศึกษา ด้านกฎหมาย เป็นต้น

3. เป็นแหล่งเงินทุนเพื่อการส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมในการพัฒนาบทบาทสตรี การสร้างภาวะผู้นำ การพัฒนาองค์ความรู้ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งทางด้านสังคมให้แก่สตรีและองค์กรของสตรี พบว่า สตรีที่ได้นำเงินกู้จากกองทุนไปใช้ในการประกอบอาชีพเพื่อหารายได้ให้ตนเองและครอบครัว ซึ่งเป็นการพัฒนาสตรีในรูปแบบการช่วยเหลือในด้านเงินทุนทำให้สตรีสามารถยกระดับสถานภาพทางสังคมได้ แต่ไม่มีการพัฒนาด้านสิทธิความเท่าเทียม ไม่เกิดการพัฒนาภาวะความเป็นผู้นำกองทุนพัฒนาสตรีมุ่งสนับสนุนสตรีในรูปของปัจจัยการผลิตเพียงเท่านั้นแต่ไม่ได้สนับสนุนในเรื่องของสิทธิ

4. เป็นแหล่งเงินทุนเพื่อสนับสนุนโครงการอื่น ๆ ที่เป็นการแก้ไขปัญหาและพัฒนาสตรีตามที่คณะกรรมการพิจารณาเห็นสมควร พบว่า ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ เนื่องจากสตรีที่กู้ยืมเงินจากกองทุนนำเงินไปประกอบอาชีพ และลงทุนเกี่ยวกับกิจการในชุมชน โดยไม่ได้มีการจัดสรรเงินเพื่อนำไปพัฒนาโครงการอื่น ๆ ในชุมชน

แนวทางการพัฒนากองทุนเพื่อส่งเสริมบทบาทสตรีของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี จังหวัดมหาสารคาม

1. ต้องมีการสนับสนุนการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ในการประชาสัมพันธ์ ทำความเข้าใจให้แก่สตรีในชนบทเพื่อให้เข้าใจวัตถุประสงค์และเข้าใจถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับเพื่อให้โครงการพัฒนาสตรีต่าง ๆ ได้รับการยอมรับจากชุมชนมากขึ้น และทำให้สตรีมีความต้องการที่อยากจะเข้าร่วมกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีมากยิ่งขึ้น

2. ต้องมีระบบการลงทะเบียนหรือรับสมัครสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีทางอินเทอร์เน็ต ที่มีความสะดวกมีประสิทธิภาพ และเป็นปัจจุบัน ซึ่งสิ่งที่จะต้องมียกอย่างน้อยที่สุด คือ ระบบ

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับจำนวนสมาชิก การตรวจสอบสถานะของสมาชิก และที่จะพัฒนาต่อไป ส่วนขั้นตอนของการยื่นเอกสารสำคัญต้องมีการตัดทอนเอกสารบางอย่างเพื่อให้มีความสะดวกแก่ผู้ที่สมัครเป็นสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี

อภิปรายผลการวิจัย

สตรีในชุมชนส่วนใหญ่ได้รับการบริการทางการเงินที่เข้าถึงและการให้สินเชื่อของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีที่สามารถตอบสนองต่อสตรีส่วนมากในชุมชนได้โดยการกู้ยืมเงินจากกองทุนไม่ต้องใช้หลักทรัพย์ค้ำประกันใด ๆ ในการขอสินเชื่อ สตรีสามารถเข้าถึงเงินทุนโดยไม่ต้องมีการค้ำประกันเพื่อนำไปพัฒนาอาชีพสร้างรายได้และพัฒนาตนเอง (Nanthawan Chawengwisid. 2002) ด้านการคิดดอกเบี้ย เป็นอัตราที่เหมาะสมกับความสามารถในการชำระหนี้ของผู้ด้อยโอกาสสตรีที่กู้เงินจากกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีมีความสามารถในการชำระหนี้ได้เนื่องจากอัตราดอกเบี้ยของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีถือว่าเป็นอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำเมื่อเทียบกับสถาบันการเงินต่าง ๆ ด้านการสร้างงานสร้างอาชีพแก่ผู้ว่างงานในชุมชน สตรีนำเงินที่ได้จากการกู้จากกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี เพื่อใช้ในการสร้างอาชีพหรือ พัฒนารูทกิจของตนเอง เนื่องจากการกู้เงินจากกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีมีวงเงินถึงสองแสนบาทบาทซึ่งสตรีส่วนใหญ่มองว่าเป็นวงเงินที่มากพอสำหรับการสร้างอาชีพและการพัฒนารูทกิจของตนเองได้ (Viyouth Chamruspanth. 1992) ส่วนด้านการสร้างความช่วยเหลือในการเข้าเป็นสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีเพื่อให้สามารถบริหารจัดการทางการเงินได้ด้วยตนเอง การเข้าเป็นสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีอาจจะไม่เข้าถึงสตรีบางส่วนเนื่องจากในบางพื้นที่มีการประชาสัมพันธ์ที่ยังไม่ทั่วถึงรวมถึงปัญหาของจำนวนเจ้าหน้าที่ที่เข้าไปสร้างความเข้าใจถึงกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีและวัตถุประสงค์ของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีอย่างนี้ไม่เพียงพอรวมถึงขั้นตอนและระยะเวลาการเข้าเป็นสมาชิกที่มีเอกสารและระยะเวลาการอนุมัติค่อนข้างนาน ด้านการกระจายเงินและการขยายสินเชื่อไปสู่คนที่มีฐานะยากจนในสังคม กองทุนพัฒนาบทบาทสตรีสามารถขยายสินเชื่อและกระจายเงินไปสู่สตรีที่ด้อยโอกาสได้ เนื่องจากการกู้เงินจากกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีไม่ต้องใช้หลักทรัพย์ใด ๆ และยังมีกรอบรมฝึกอาชีพให้แก่สตรีในชุมชนด้วย (Watcharaporn lam-sa-ard. 1995) และด้านการพัฒนาสภาพของความพร้อมระหว่างหญิงชายและสิทธิความเป็นมนุษย์ซึ่งรวมไปถึงการมีส่วนร่วมทางสังคมการเมือง วัฒนธรรมและการพัฒนาเศรษฐกิจ รวมถึงได้รับผลประโยชน์อย่างเท่าเทียม สตรีที่ได้กู้เงินจากกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีไปใช้ในการประกอบอาชีพเพื่อหารายได้ให้ตนเองและครอบครัว ซึ่งเป็นการพัฒนาสตรีในรูปแบบการช่วยเหลือในด้านเงินทุนทำให้สตรีสามารถยกระดับสภาพทางสังคมได้ (Payung Rosjai. 2011)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย: จากการศึกษาวิจัยเรื่องประสิทธิภาพของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีในการพัฒนาบทบาทสตรีจังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยขอเสนอแนะประเด็นที่ควรกำหนดเป็นนโยบายเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้นำไปใช้ ดังต่อไปนี้ (1) กองทุนพัฒนาบทบาทสตรีควรส่งเสริมสตรีในด้านสิทธิและ

สถานภาพทางสังคม (2) ควรเสริมสร้างความตระหนักรู้เรื่องสิทธิความเท่าเทียมกันของสตรีและบุรุษให้มากขึ้น (3) ส่วนราชการควรให้การสนับสนุนบทบาทสตรีให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมมากยิ่งขึ้น และ (4) ควรส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพด้านการเป็นผู้นำของสตรี

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้ (1) ควรศึกษาการประเมินผลการส่งเสริมสตรี (2) ควรศึกษาข้อเปรียบเทียบการพัฒนาสตรีของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีกับองค์กรสตรี (3) ควรศึกษาในเรื่องเดียวกันนี้ในพื้นที่อื่น ๆ เพื่อจะได้ทราบถึงประสิทธิผลของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีในต่างพื้นที่ เมื่อเกิดความแตกต่างจะได้มาเปรียบเทียบหาข้อดีและข้อเสียและสามารถนำผลการวิจัยที่ได้ไปปรับปรุง พัฒนากองทุนพัฒนาบทบาทสตรีให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

References

- Nanthawan Chawengwisid. (2002). *Expectation of Farmer's Housewife Group Chairwomen Towards One Village One Project in Chiang Mai Province*. Master's Thesis in Agricultural Extension: Chiang Mai University
- Office of the National Women's Role Development Fund, Secretariat of the Prime Minister. (2012). *Handbook of the Fund for Female Development, Province, Sub-district* Bangkok: Office of the National Women's Empowerment Fund, Secretariat of the Prime Minister.
- Office of the Women's Role Development Fund, Department of Community Development. (2560). *Background of the Fund for the Development of the Female Role*. [Online]. <http://www.womenfund.in.th/about-womenfund/history.html> [20 November 2018]
- Payung Rosjai. (2011). *Role of Women Leaders in Politics: A Case Study Nong Makhamong Subdistrict, Dan Chang District, Suphanburi Province*. Research report, Community Development Office, Suphanburi Province.
- Viyouth Chamruspanth. (1992). *Roles and problems in the development of women leaders in the Isan countryside*. Master of Social Science Thesis: Khon Kaen University.
- Watcharaporn lam-sa-ard. (1995). *Factors related to the participation of women in local development, Bang Len District, Nakhon Pathom Province*. Master of Education Thesis (Agricultural promotion): Chiang Mai University.